

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII MAGHIARE
PROFESORI**

**- București -
2020**

CÉLOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

A tanterv a véglegesítő vizsgára jelentkező «A magyar kisebbség történelme és hagyományai» tantárgyat tanító történelemtanárok számára készült. A célok és követelmények a tanár készségeinek és kompetenciáinak a felmérése érdekében készült, a «A magyar kisebbség történelme és hagyományai» tantárgy tanításához szükséges gyakorlati ismereteket is felmérni szándékozó követelményrendszerrel.

A tantervben a jellegzetes készségek és témakörök szerepelnek, valamint az ezekhez kapcsolódó szakirodalmat illetve a módszertani felkészülést elősegítő könyvészetet is tartalmaz. A magyar kisebbség történelme és hagyományai tantárgyat tanító történelemtanároknak ismerniük kell a szakszavak jelentését és helyes használatát, az információk kritikus alapokon történő használatát és a történelemtanításban használatos didaktikai módszereket.

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

1. Didaktikai tervezés az érvényben levő tantervek tartalmi alapján, a tanulók tanulási szükségleteihez és a tanulócsoport sajátosságaihoz igazodva
2. Integrált oktatás a különböző tantárgyterületek (*a magyar kisebbség történelme és hagyományai, egyetemes történelem*) tartalma közötti összefüggések megvalósításával, valamint a tantárgy tudományos tartalmainak transz-, inter- és multidiszciplináris megközelítésével
3. Objektív értékelés a didaktikai alapelvek és a nemzeti alaptantervben meghatározott kompetenciák alapján
4. Hatékony és a tervezett tanulási tevékenységeknek megfelelő tanulásszervezési eljárások alkalmazása

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK

1. A tantárgyi tartalmak és a tantárgyspecifikus műveletesítés ismerete
2. A tantárgyspecifikus (történelmi) terminológia megfelelő használata változatos kontextusokban
3. A tantárgy tudományos megalapozottságú tartalmainak kiválasztása az életkori és az egyéni sajátosságokhoz igazodva
4. Az érvényes tantervekben előírt tartalmak eredményes didaktikai feldolgozása
5. A tantárgyi tartalmak feldolgozása a műveltségi terület keretében, valamint a többi műveltségterületen belüli tantárgyakhoz kapcsolódóan
6. Az oktatási folyamat személyes jellegének érvényesítése a tanterv alkalmazásában az egyéni tapasztalatok integrálásával
7. A tanulók megismerése és az ezzel kapcsolatos tapasztalatok érvényesítése a logikus tanulási és megértési folyamatban
8. A kulcskompetenciák fejlesztése *A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai* tantárgy keretein belül
9. Az oktatás minőségének biztosítása, a differenciált értékelés elveinek helyes alkalmazásával
10. Az önértékelési képesség fejlesztése a megfelelő pedagógusi fejlődés céljából

TEMATIKA

A ROMÁNIAI MAGYAR KISEBBSÉG TÖRTÉNELME ÉS HAGYOMÁNYAI

- A magyar nép és nyelv kialakulása
- A magyarok népvándorlása: életmód, hitvilág
- Honfoglalás
- A magyar állam és egyház megszervezése
- Az Árpád-házi királyok kora
- Társadalom és gazdaság
- Az erdélyi vajdaság
- A Magyar Királyság központosítása
- Gazdaság és társadalom a középkorban
- A keresztény Európa védelmezői
- A középkori Magyar Királyság bukása
- Középkori műveltség: humanizmus és reformáció
- Az Erdélyi Fejedelemség kora
- Erdély a Habsburg Birodalomban
- II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc
- Felvilágosult abszolutizmus: Mária Terézia és II. József reformjai
- Reformkor
- Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc
- Neoabszolutizmus és liberalizmus
- Az Osztrák Magyar Monarchia létrejötte
- Gazdaság, társadalom és kultúra a dualizmus idején
- Az első világháború és következményei
- Az erdélyi magyarság a két világháború között
- A második világháború és következményei
- A romániai magyarság a második világháború után
- A romániai magyarság napjainkban
- A magyar kisebbség hagyományai: népszokások, anyagi kultúra, népi vallásosság

MÓDSZERTAN

- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy hivatása. A tantárgy nevelő célja
- Az óra mozzanatait a magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál – gyakorlati példák
- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál alkalmazott didaktikai módszerek
- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál alkalmazott didaktikai eszközök
- Az oktatás megtervezése, oktatási stratégiák
- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy témáinak a tanítása
- Ismeretellenőrzési technikák
- A nyolc kulcskompetencia fejlesztése – az Európai Bizottság ajánlása, amelyet Románia 2008-ban elfogadott.
- Az Európai Bizottság által ajánlott kulcskompetenciák kifejtése – gyakorlati példák

SZAKIRODALOM

A. A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai

1. *Erdély története. I-III.* Budapest, 1986.
2. Engel Pál: *Beilleszkedés Európába, a kezdetektől 1440-ig.* Budapest, 1990. (Magyarok Európában.I.)
3. Gergely András (szerk.): *19. századi magyar történelem 1790-1918.* Budapest, 1998.
4. Gyáni Gábor –Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete. A reformkortól a második világháborúig.* Bp. 2001.
5. Kósa László (szerk.): *Magyar művelődéstörténet,* Osiris Kiadó, Budapest, 2006
6. Kosary Domokos: *Újjáépítés és polgárosodás 1711-1867.* Budapest, 1990. (Magyarok Európában III.)
7. Kristó Gyula, *Magyarország története 895-1301,* Budapest, 2007.
8. Magyarai András: *Rákóczi és az erdélyi kurucmozgalom.* Csíkszereda, 2003.
9. Mikó Imre, *Huszonkét év. Az erdélyi magyarság politikai története 1918. december 1-től 1940. augusztus 30-ig.* Budapest, 1941.
10. Pozsony Ferenc: *Erdélyi népszokások.* Kolozsvár, 2006.
11. Romsics Ignác, *Magyarország története,* Kossuth Kiadó, Budapest, 2017.
12. Romsics Ignác, *Magyarország története a XX. században,* Budapest, 2000.
13. Szabó Péter, *Az erdélyi fejedelemség, Küzdelem a megmaradásért,* Budapest, 2013.
14. Szakály Ferenc: *Virágkor és hanyatlás 1440-1711.* Budapest, 1990. (Magyarok Európában II.)
15. *Székelyföld története,* szerk. Egyed Ákos, Hermann Gusztáv Mihály, Oborny Teréz, Pál Judit, MTA BTK-EME-HRM, Székelyudvarhely, 2016.
16. *State and Minority in Transylvania, 1918-1989. Studies on the History of the Hungarian Community,* Atlantic Studies on Society in Change, No. 142, edit. Romsics Ignac, Hunyadi Attila Gabor, Columbia University Press, New York, 2012.
17. Toth Szilárd, *Partidul Maghiar și problema minorității maghiare în Parlamentul României în perioada interbelică,* Cluj-Napoca, 2008.
18. Trócsányi Zsolt: *Habsburg-politika és Habsburg-kormányzat Erdélyben, 1690–1740.* Bp. 1988.
19. Zimányi Vera: *Óra, szablya, nyoszolya. Életmód és anyagi kultúra Magyarországon a 17–18. században.* Bp. 1994.

B. Módszertan

1. *Acquiring Key Competences through heritage education,* Lies Kerkhofs, Landkommanderij Alden Biesen, 2011, coautori: Jaap Van Lakerveld, Ingrid Gussen, Christa Bauer.
2. *Acquiring Key Competences through heritage education:* <http://the-aqueduct.eu/?lang=ro>
3. Bagdy Emőke, Telkes József, *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában,* Budapest, 1993.
4. Birta Székely Noémi, Fóris Ferenczi Rita (szerk.), *Pedagógiai Kézikönyv,* Kolozsvár, 2007.
5. Birta-Székely Noémi, *A pedagógia alapjaitól az oktatás elméletéig,* Kolozsvár, 2010.
6. Falus Iván (szerk.), *Didaktika,* Budapest, 1998.
7. Hunyady Györgyné-M. Nádas Mária, *Osztályozás? Szöveges értékelés?* Budapest, 2004.
8. Katona András (szerk.), *A történelemtanítás gyakorlata.* (Tantárgy-pedagógiai tankönyv), Budapest, 2000.
9. Katona András – Sallai József, *A történelem tanítása,* Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002
10. Knausz Imre, *A tanítás mestersége,* Egyetemi jegyzet, 2001. www.mek.iif.hu
11. Nagy Sándor, *Az oktatás folyamata és módszerei,* Budapest, 1993.
12. Stamatescu M., *Predarea – învățarea istoriei și noile tehnologii de informare și documentare,* București, 2000.
13. Tănăsă Gheorghe, *Metodica predării-învățării istoriei,* Iași, 1996.

14. Toth Szilárd, *A történelemtanítás didaktikája*, Cluj-Napoca, 2009.
15. Toth Szilárd, *Kompetenciaorientált történelemtanítás*, Cluj-Napoca, 2018.